

RV. 8, 37, 5. — 4) प्रयुञ्जो क्वीषि oder प्रयुञ्जवीषि heissen zwölf Darbringungen, von welchen je einer im Monat zu opfern ist, ÇAT. Br. 5, 5, 2, 1. KĀTJ. ÇA. 15, 9, 11.

प्रयुत 1) proparaz. partic. s. u. यु mit प्र und vgl. अप्रयुत. — 2) m. N. pr. eines Devagandharva MBh. 1, 2551. — 3) n. (nach Siddh. K. 250, b, 10 auch m.) parox. eine Million VS. 17, 2. TS. 7, 2, 30, 1. KĀTJ. 39, 6. PAÑĀV. Br. 17, 14, 2. ÇĀṆKH. ÇA. 14, 82, 2. 15, 11, 8. Nir. 3, 10. H. 873. Anā. 3, 21. MBh. 1, 1564. 2, 2143. 3, 5731. 13, 4920. R. 5, 29, 3. 6, 13, 17. adj. ब्राह्मणाः प्रयुतायुताः MBh. 7, 2218. — Nach dem gaṇa प्रवृद्धादि ist प्रयुत in einer best. Bedeutung ein oxyt.

प्रैयति (von यु mit प्र) f. Abwesenheit: यैदो देवाश्चकम् जिह्वा गुरु मन्तो वा प्रयुती देवकेकेनम् Undesonnenheit RV. 10, 37, 12.

प्रयुतेश्चरतीर्थ (प्रयुत 3. - ईश्चर + तीर्थ) n. N. pr. eines Wallfahrtsortes SKANDA-P. in Verz. d. Oxf. H. 77, a, 5.

प्रयुत्नन् (wie eben) s. अ०.

प्रयुत्सु m. 1) Kämpfer. — 2) Widder. — 3) ein Asket. — 4) Wind. — 5) Bein. Indra's ÇABDĀRTHAK. bei WILSON. — Die richtige Form wäre प्रयुत्सु (vom desid. von युध् mit प्र).

प्रयुद्ध s. u. युध् mit प्र. प्रयुद्धार्थ nach RAMĀN. v. l. für प्रयोगार्थ AK. 3, 3, 26. Nach ÇKDā. und WILS. m. = प्रत्युत्क्रम; es ist aber wie प्रयोगार्थ adj. die Bed. von प्र० habend.

प्रयुध् युध् mit प्र) adj. angreifend: प्रूरा इव प्रयुधः प्रोत युयुधुः RV. 5, 59, 5.

प्रयै s. u. या mit प्र.

प्रयोक्ता (von युञ्ज् mit प्र) nom. ag. 1) Werfer, Abschiesser (einer Wurf-waffe): अस्त्राणाम् MBh. 7, 9003. 9284. R. GORR. 1, 31, 11. 3, 36, 12. RAGH. 3, 57. कृष्यदिषा (गदा) प्रतीपं हि प्रयोक्तामपि MBh. 7, 3311. — 2) Ausfühler, Ausrichter: शास्त्रफलं प्रयोक्तरि Schol. zu KĀTJ. ÇA. 113, 14. कृष्यकव्य० MBh. 12, 10781. महाक्रतोर्विश्वजितः RAGH. 6, 76. Agens einer Handlung VOP. 23, 30. — 3) Gebraucher, Benutzer: परदार० MBh. 13, 1633. Anwender: दण्डनीतिप्रयोक्ताः सचिवाः KĀM. NĪTIS. 4, 25. — 4) Aufführer eines Stücks RAGH. 19, 36. Vortrager eines Gesanges u. s. w. R. GORR. 1, 3, 59. अद्येतारं परं वेदान्प्रयोक्तारं महाधरे MBh. 1, 8054. der Vortragende, Sprecher RV. PĀT. 13, 4. KĀVĀD. 1, 6. P. 8, 1, 8, Sch. — 5) Leihher. Verleiher von Geldern: उत्तमर्णाधमर्णा दौ प्रयोक्तायुक्तौ क्रमात् AK. 2, 9, 5.

प्रयोक्तव्य (wie eben) adj. 1) abzuschliessen: अस्त्रं मानुषेषु MBh. 1, 5307. — 2) anzuwenden, anzubringen, zu gebrauchen: कथमस्य प्रयोक्तव्यः संस्कारः MBh. 13, 2634. मरुभेदः HARIV. 14486. Spr. 1436. 3241. R. 5, 81, 38. नापमानः ०व्यः 1, 12, 14 (13 GORR.). युद्धारम्भः HARIV. 4980 = 5459. वचस् Spr. 2702. बुद्धिः PAÑĀV. 42, 13. — 3) aufzuführen: नाटकः MĀLAV. 3, 10. — 4) vorzutragen: एवं वर्षाः प्रयोक्तव्याः ÇIKSHĀ 21 in Ind. St. 4, 269. यथापठित एव स्वरः प्रयोक्तव्यो न मातुः ÇĀṆK. zu BṚH. ĀR. UP. S. 120. Schol. zu P. 4, 2, 66.

1. प्रयोगै (प्रयस् + 1. ग) 1) adj. zum Mahle kommand; so ist wohl zu verstehen und demgemäss die Betonung zu ändern in der Stelle: क्षुभिर्कृतं मित्रमिव प्रयोगम् RV. 10, 7, 5. — 2) m. N. pr. eines Rshi TS. 5, 1, 20, 1. Liedverfasser (mit dem patron. Bhārgava) von RV. 8, 91. Ind. St. 3, 460. 478.

2. प्रयोग (von युञ्ज् mit प्र) m. in Ableitungen werden beide Glieder verstärkt nach gaṇa अनुशतिकादि zu P. 7, 3, 20. 1) Verbindung: निबद्धं पुंस्त्रीप्रयोगेण जगत्समस्तम् VARĀH. BṚH. S. 73, 20. (रक्तम्) पुरुषप्रयोगाद्विचारं गर्भतो याति 77, 21. — 2) das Setzen, Beifügen, Hinzufügen VS. PĀT. 6, 23. P. 2, 1, 56. 3, 26. — 3) das Werfen, Abschiessen (eines Geschosses) Anā. 3, 6. MBh. 1, 5131. 5224. 5306. 3, 12310. R. GORR. 1, 24, 18. 31, 11. RAGH. 2, 42. 3, 57. MĀRK. P. 132, 9. — 4) das Darbringen: घनपानप्रयोगैः HARIV. 1562. — 5) das in's-Werk-Setzen, Unternehmen, Beginnen, Anfang: = प्रत्युत्क्रम AK. 3, 3, 26. H. 1310. इष्टायनानां फाल्गुन्यां प्रयोगः ĀCV. ÇA. 2, 14. KĀTJ. ÇA. 5, 1, 1. ÇĀṆKH. ÇA. 3, 8, 1. 14, 1. पुनः ० ÇAT. Br. 2, 6, 3, 12. Anschlag, Plan MĀLAV. 63. (त्व) प्रयोगः कुण्डतो याति लोहं वज्रमणाविव RĪGA-TAR. 4, 298. — 6) Anwendung, Gebrauch, gewöhnlicher Gebrauch, Praxis: = प्रयुक्ति H. an. 3, 127. fg. MED. g. 42. KAUC. 63. GOBH. 4, 3, 8. LĀTJ. 10, 3, 3. अस्त्युपमानस्य संप्रत्यये प्रयोगः NIR. 7, 31. भूरि० adj. häufig gebräuchlich AK. 3, 4, 1. भूरिप्रयोगवात् 2, 10, 47. अत्य० NIR. 1, 14, 2. 13. ĀIM. 1, 14. KAN. 10, 2, 8. MBh. 1, 5342. 3, 10295. HARIV. 14211. P. 8, 1, 15. Spr. 2027. SŪJAS. 13, 22. ÇĀṆK. zu KĀVĀD. UP. S. 10. BHĀG. P. 7, 7, 36. AK. 3, 4, 22 (29). 6, 6, 8, 16. SĪH. D. 3, 15. 9. Schol. zu P. 1, 1, 9. 3, 1, 82. Siddh. K. zu P. 6, 1, 150. TRIK. am Schluss. HALĀJ. 4, 3. 5, 79. 80. VOP. 26, 219. MADHUS. in Ind. St. 1, 16, 7. 18, 1. fgg. 21, 14. Verz. d. B. H. No. 966. एषो ऽस्मि भोः कार्यवशात्प्रयोगवशाच्च प्राकृतभाषी संवृतः MRĀĀ. 2, 14. ० निपुण Spr. 440. ० सुच. 1, 28, 16. वैनेतेयप्रयोगेण so v. a. vermittelt HARIV. 3449. तीक्ष्णहृतप्रयोगतः (vgl. u. प्रयोगातिशय) HIT. III, 60. स्वप्रयोगात् vermittelt der eigenen Person, ohne fremde Beihilfe KATHĀS. 29, 38. सम्यक्प्रयोग richtige Anwendung KUMĀRAS. 1, 22. सम्यक्प्रयोगेण durch Anwendung richtiger Mittel MBh. 2, 646. प्रयोगैः durch Mittel MBh. 1, 5793. Häufig von der Anwendung von Heil- und Zaubermitteln (= कार्मण, कर्मन् H. an. MED.): मूत्रप्रयोगसाध्येषु गव्यं मूत्रं प्रयोक्तव्ये सुच. 1, 193, 15. VARĀH. BṚH. S. 74, 6. रसायनप्रयोगैः HARIV. 9220. विविधैर्मन्त्रप्रयोगैः Spr. 2929. माया० 647. विद्या० VID. 130. अदर्शन० KATHĀS. 12, 42. 32, 126. 132. 37, 74. 110. 240. 43, 26. 230. 44, 151. 48, 86. 49, 147. Concret eine zur Anwendung kommende, gebräuchliche, vorkommende Form: समीयादिति प्रयोगस्तु भौवादिकस्य Siddh. K. zu P. 7, 4, 24. कभूवे कुभूवे इति प्रयोगौ VOP. 8, 33. — 7) Aufführung eines Tanzes, eines Stückes, Vortrag, Recitation: नृत्य० MRĀĀ. 9, 19. RĪT. 3, 13. MĀLAV. 3. मया सुतीर्थदभिनयविद्या सुशिक्षिता । दत्तप्रयोगश्चास्मि 11, 17. तद्व्रभवानिमं मां च शास्त्रे प्रयोगे च विमशतु 22. प्रयोगप्रधानं हि नाखशास्त्रम् 13, 22, 23, 20. RAGH. 19, 36. ÇĀK. 2. VIKR. 33, 4. RATNĀV. 2, 15. मूर्कनाभिश्च तालैश्च सप्रयोगैः MĀRK. P. 106, 58. उपासु प्रयोगः श्रुतेः Vortrag, Recitation KĀTJ. ÇA. 1, 3, 10. LĀTJ. 6, 3, 12. 6, 8. जप उपासुप्रयोगः P. 1, 2, 34, Sch. RV. PĀT. 13, 19. सकारप्रयोगचतुरं वचः ÇIÇ. 9, 79. सम्यग्वर्णप्रयोगेण ÇIKSHĀ 21, 22 in Ind. St. 4, 269. ein Stück zum Aufführen: तत्कतमं प्रयोगमाश्रित्यैनमाराधयामः ÇĀK. ÇA. 3, 3. VIKR. 36. शास्त्रसंप्रापप्रयोगाभिनयः PRAB. 2, 16. ein zu recitirender Spruch: न करालो न लम्बोष्ठः u. s. w. प्रयोगान्वक्तुमर्हति ÇIKSHĀ 19 in Ind. St. 4, 268. — 8) das Anwenden —, Anlegen des Geldes, Ausleihen auf Zinsen M. 10, 115. MBh. 12, 3327. कुसीदं वृद्धा धनप्रयोगः KULL. zu M. 1, 90. अर्थानाम् TRIK. 2, 9, 1. धनधान्यप्र-